Transformative Pathways

Sasisho la Mradi

Aprili 2024

Watu wa kiasili na jumuiya za wenyeji zinazoongoza na kuongeza uhifadhi na matumizi endelevu ya boanuwai

Shukrani

Mradi huu ni sehemu ya International Climate Initiative (IKI). Wizara ya Shirikisho ya Mazingira, Uhifadhi wa Mazingira, Usalama wa Nyuklia na Ulinzi wa Watumiaji (BMUV) inaunga mkono mpango huu kwa msingi wa uamuzi uliopitishwa na German Bundestag.

Supported by:

Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation, Nuclear Safety and Consumer Protection

IKI INTERNATIONAL CLIMATE INITIATIVE

based on a decision of the German Bundestag

Ripoti hii imetolewa kwa usaidizi wa ufadhili kutoka kwa Wizara ya Shirikisho ya Mazingira, Uhifadhi wa Mazingira, Usalama wa Nyuklia na Ulinzi wa Watumiaji (BMUV). Maoni yaliyotolewa katika chapisho hili yanasalia kuwa jukumu la pekee la Forest Peoples Programme na si lazima yawakilishe yale ya shirika la wafadhili lililounga mkono kazi hii.

Washirika wa Nchi

C.I.P.D.P.

INDIGENOUS INFORMATION NETWORK "with special ECOSOC status"

Washirika wa Kimataifa

UN environment programme WCMC

ICCS Interdisciplinary Centre for Conservation Science

AIPP

LifeMosaic

Forest Peoples Programme

picha ya jalada la mbele: Waendelezaji wa mradi wa Transformative Pathways katika jamii ya Yanesha ya Alto Izcozacín huko Selva ya Kati, Peru, wakionyesha aina za kiasili za matunda na mboga kutoka kwenye bustani zao. Picha Ya Angela Paola Mera Mejía, FPP

Yaliyomo katika ripoti hii yanaweza kutolewa tena na kusambazwa kwa madhumuni yasiyo ya kibiashara ikiwa ilani ya awali itatolewa kwa wenye hakimiliki na vyanzo na waandishi wamekubaliwa ipasavyo.

Kazi hii imeidhinishwa chini ya Leseni ya Kimataifa ya Creative Commons Attribution 4.0 (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/). The publication is freely available online at www.forestpeoples.org. Hakimiliki imehifadhiwa na Forest Peoples Program. Maelezo haya ya jumla ya hakimiliki ya uchapishaji haibatili sifa za hakimiliki za picha moja ndani ya uchapishaji. Kwa picha na takwimu zote ambazo si asili za Forest Peoples Program, mpiga picha na chanzo asili kimetambuliwa, na hakimiliki iko kwa waandishi wa picha na takwimu hizo.

© Forest Peoples Programme

April 2024

Forest Peoples Programme, 1c Fosseway Business Centre, Stratford Road, Moreton-in-Marsh, GL56 9NQ, Uingereza.

info@forestpeoples.org / www.forestpeoples.org

FPP ni Shirika la Usaidizi la Uingereza No. 1082158 (na kampuni yenye dhamana nchini Uingereza na Wales, nambari ya usajili 3868836).

Waendelezaji wa mradi wa Transformative Pathways kutoka jamii ya Andean Quechua. Picha Ya Agatha Pillars, FPP

National Project Partners

Kenya
Chepkitale Indigenous Peoples Development Project (CIPDP)
Mr. Peter Kitelo, Mkurugenzi wa Mkakati
pkitelo@yahoo.com

Indigenous Information Network (IIN)
Ms. Lucy Mulenkei Mkurugenzi
iin@iin.co.ke

Peru
Autonomous Territorial Government of the Wampis Nation (GTANW)
Mr. Shapiom Noningo Sesen, Katibu wa Ufundi
shapiom@gmail.com

CHIRAPAQ - Centro de Culturas Indígenas del Perú
Ms. Tarcila Rivera Zea, Mkurugenzi Mkuu tarpuy@chirapaq.org.pe

Philippines
Partners for Indigenous Knowledge Philippines (PIKP)
Ms. Jacqueline Cariño, Mratibu
phils@gmail.com

Thailand
Inter Mountain Peoples Education and Culture in Thailand (IMPECT) Association
Mr. Sakda Saenmi Mkuruugenzi
impect@cm.ksc.co.th / sakda.saenmi@gmail.com

Pk'nyau Association for Sustainable Development (PASD)
Mr. Prasert Trakansuphakon, Mkurugenzi
ptrakan@gmail.com

Sasisho hili la Mradi Aprili 2024 linaripoti kutoka kwa washirika kuhusu shughuli zao muhimu na kazi iliyofanywa tangu wakati huo

Phoebe Ndiema (CIPDP, Kenya) na kundi lake wanajadili itifaki za ufuatiliaji wa bioanuwai katika Chuo Kikuu cha Oxford. Picha: Frances Jenner, FPP

> "Tunataka Kuuonyesha ulimwengu jinsi maarifa asilia yanaweza kuishi Pamoja na maumbile bila kuyadhuru, kwa hivyo hatufukuzwi kwa jina la uhifadhi."

Phoebe Ndiema, CIPDP

Tulipo Sasa

Jamii asilia na jamili za wenyeji huhifadhi kiasi kikubwa cha bayoanuwai ya Dunia kupitia desturi zao za kitamaduni, hasa pale ambapo haki zao juu ya ardhi zao za kitamaduni, maji, rasilimali na maarifa zinatambuliwa na kuheshimiwa. Ardhi zao zinafunika angalau robo ya dunia na zinaingiliana kwa kiasi kikubwa na maeneo yenye bayoanuwai. Hata hivyo, michango yao ya sasa na inayowezekana katika uhifadhi na matumizi endelevu ya bayoanuwai haitambuliwi vya kutosha au kuungwa mkono ijapokuwa ni muhimu kwa utimilifu wa Mkataba wa Anuwai wa Kibiolojia (CBD) na kufikia malengo ya bayoanuwai na hali ya hewa duniani.

Hata hivyo, michango yao ya sasa na inayowezekana katika uhifadhi na matumizi endelevu ya bayoanuwai haitambuliwi vya kutosha au kuungwa mkono ijapokuwa ni muhimu kwa utimilifu wa mkataba wa anuwai wa kibiologia (CBD) na kufikia malengo ya bayoanuwai na hali ya hewa duniani.

Kuna uwezekano mkubwa wa kuongeza usaidizi kwa michango hii na kuipachika katika mfumo wa kimataifa wa bayoanuwai wa Kunming- Montraeal.

Mradi huu unatambua hili na unafanya kazi na mitandao iliyoanzishwa, inayohusika namashirika ya watu wa kiasili na washirika ili kushughulikia mgogoro wa Bayoanuwai kwa ufanisi zaidi katika ngazi ya ndani, ya Kitaifa nay a kimataifa. Kwa kufanya kazi na serikali za Peru ,Kenya,Ufilipino na Thailand ,tunatambua kwamba mabadiliko endelevu yanahitaji maendeleo zaidi na utekelezaji wa sheria na sera za kitaifa, Pamoja na usaidizi kutoka kwa mifumo ya kitaasisi na kifedha katika viwango vyote.

Kuhusu Mradi

Transformative Pathways ni mpango wa pamoja unaoongozwa na mashirika ya kiasili katika nchi zinazohusika lililozinduliwa katika nusu ya pili ya mwaka wa 2022. Lengo letu la pamoja ni kusaidia uhifadhi ulioboreshwa na matumizi endelevu ya bayoanuwai kwa kutambua, kusaidia na kupanua michango ya jamii asilia.

Mradi huu unaunga mkono moja kwa moja hatua za pamoja kuelekea utawala unaojiamulia wa ardhi na rasilimali, uhifadhi wa bayoanuwai na maisha endelevu. Inatengeneza mifumo ya ufuatiliaji inayomilikiwa na jamii ili jamii zinazohusika ziweze kukusanya, kutumia na kuwasilisha ushahidi na kuonyesha matokeo ya matendo yao.

Kwa upana zaidi, mradi unafanya kazi na serikali za kitaifa na wahusika wengine wakuu ili kuunda mifumo ambayo inaruhusu ushiriki kamili na wa usawa katika sera na mipango ya kitaifa inayohusiana na bayoanuwai.

Hatua hii imeundwa kwa uangalifu ili kukamilisha na kushirikiana na mitandao mipana, tunatarajia athari kutoka kwa shughuli za mradi kuenea zaidi ya muda wa mradi na nchi zinazohusika

Jamii ya Ogiek ya Mlima Elgon, Kenya inaadhimisha Siku ya jamii asilia Ulimwenguni 2023 kwa wimbo na dansi. Picha Ya CIPDP

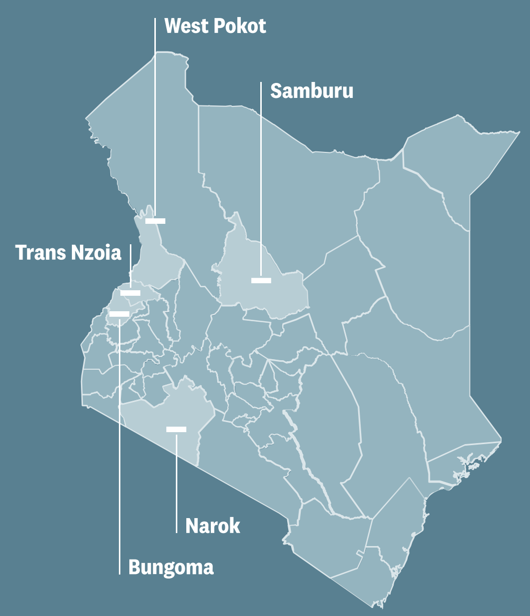

Kenya

Maeneo Makini

Nchini Kenya, mrasi umeundwa ili kujenga mfumo shirikishi wa kusaidia utekelezaji wa kitaifa wa CBD. Itafanya hivi kupitia kupachika michango ya jamii na wazawa katika mikakati ya kitaifa na kuripoti.

Wanawake wa Ogiek wenye furaha wakisherehekea siku ya jamii asilia Duniani Novemba 2023, Mlima Elgon. Picha Ya CIPDP

MRADI WA CHEPKITALE INDIGENOUS PEOPLES DEVELOPMENT

Mradi wa Chepkitale Indigenous Peoples Development Project (CIPDP) unafanya kazi na jamii ya Ogiek ya Mlima Elgon na jamii za wenyeji karibu na maeneo yao.

Masasisho ya mradi kutoka CIPDP

- Wanachama wawili wa CIPDP walisafiri hadi Uingereza ili kushiriki katika Ushirika wa miezi mitatu wa Chuo Kikuu cha Oxford.
- Wafanyakazi wa CIPDP na baadhi ya wanajamii walipata mafunzo kuhusu mbinu za ufuatiliaji wa Bayoanuwai.
- Ilifanya mafunzo ya uwekaji kumbukumbu na uchapishaji wa maarifa asilia.
- Ilifanya mikutano ya jamii ili kutambua mipango iliyopo ya matumizi ya ardhi, maisha endelevu, matumizi ya bayoanuwai na miundo ya usimamizi kuhusu jinsi inavyohifadhiwa.
- Alihudhuria Kikundi Kazi kuhusu Kifungu cha 8J huko Geneva mnamo Novemba 2023, mojawapo ya michakato ya CBD ambayo inaangazia Maarifa ya Jadi kama zana ya kuhifadhi na kutumia kwa uendelevu bayoanuwai.
- Alihudhuria Mkutano wa Shirika Tanzu la Ushauri wa Kisayansi, Kiufundi na Kiteknolojia (SBSSTA-25) jijini Nairobi, Kenya, Oktoba 2023.
- CIPDP iliandaa matukio mawili ya kila mwaka: Siku ya jamii asilia na Siku ya Milima Duniani, ambayo ilijumuisha shughuli za msingi na kazi za mitandao ya kijamii.

Maonyesho ya mbinu ya quadrat ya ukusanyaji wa data na CIPDP. Novemba 2023. Hisani ya Picha: CIPDP

INDIGENOUS INFORMATION NETWORK

Indigenous Information Network (IIN) unafanya kazi na jamii sita za wafugaji katika kaunti za Narok, Samburu na Pokot Magharibi.

Masasisho ya mradi kutoka kwa IIN

- Ilifanya warsha za mafunzo kwa Kaunti za Narok, Samburu na Pokot Magharibi kuhusu bayoanuwai na maisha, pamoja na warsha na shughuli za ngazi ya jamii kufafanua upangaji wa matumizi ya ardhi, maisha endelevu, na uchoraji ramani shirikishi.
- Ilifanya warsha za mafunzo juu ya ufufuaji wa mifumo ya kiasili na ya chakula cha kienyeji, maji, na riziki, uongozi, haki juu ya ufumbuzi wa asili na uhuru wa chakula kwa kuzingatia wanawake na vijana katika kaunti hizo tatu.
- Kuandaa na kusimamiwa vituo vya kujifunzia vya jamii; "Vituo vya maarifa", ambapo maarifa ya kitamaduni yatahifadhiwa, kuendelezwa, kushirikiwa na kutumika kwa manufaa ya ardhi ya jamii husika: Narok (3), Pokot Magharibi na Kaskazini (2), Samburu (1).
- Kuratibu maarifa ya vizazi, elimu, na kujenga uwezo na vijana wa kiasili kuhusu ulinzi wa maarifa ya jadi na ardhi, ikiwa ni pamoja na kukabiliana na changamoto za kisasa za kijamii na ikolojia kupitia midahalo. Hii pia ilijumuisha uwekaji kumbukumbu na kubadilishana uzoefu juu ya bayoanuwai na uhuru wa chakula.
- Kuwezesha ushirikiano kati ya jamii, mashirika ya uhifadhi na watunga sera, katika ngazi ya serikali za mitaa na kitaifa kupitia mikutano na midahalo.
- Kufuata taratibu za Mikakati na Mipango ya Kitaifa ya Bayoanuwai (NBSAPs)

Wenyeji wa Samburu wakifanya Ramani ya Rasilimali za Jamii huko Kiltamany. Picha ya Indigenous Information Network (IIN)

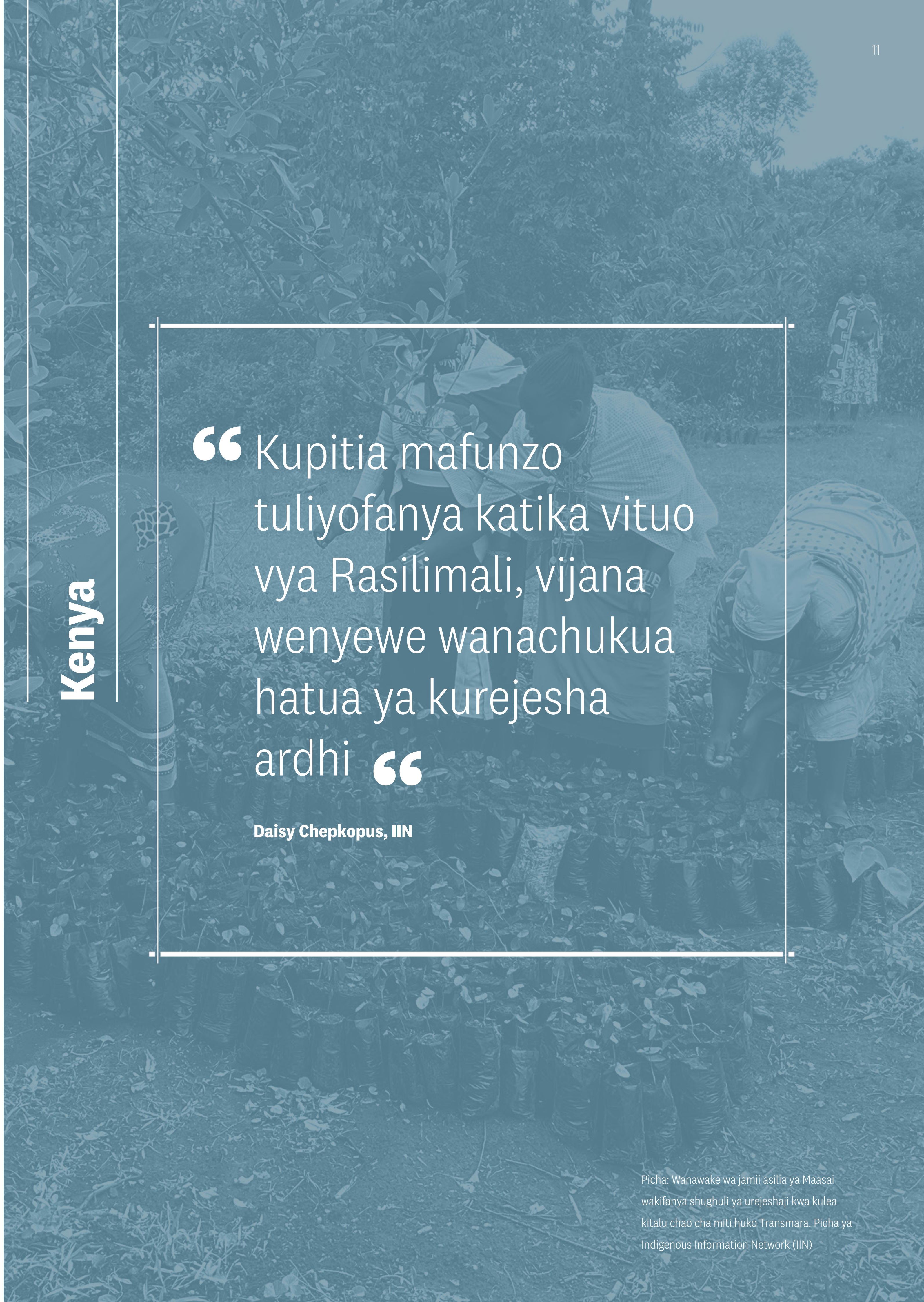

Kenya

> "Kupitia mafunzo tuliyofanya katika vituo vya Rasilimali, vijana wenyewe wanachukua hatua ya kurejesha ardhi"

Daisy Chepkopus, IIN

Picha: Wanawake wa jamii asilia ya Maasai wakifanya shughuli ya urejeshaji kwa kulea kitalu chao cha miti huko Transmara. Picha ya Indigenous Information Network (IIN)

Peru

Maeneo Makini

Kazi nchini Peru inalenga kuimarisha mipango ya jamii asilia ya kulinda bayoanuwa na kutawala maeneo yao katika maeneo ya Andean-Amazon. Hii ni Pamoja na utumiaji na uwekaji kumbukumbu wa mbinu za kitamaduni za kilimo cha Andean-Amazonian na mfumo ya utoaji inayotegemea maeneo.

Mkutano wa Wampis huko Kankaim. Picha ya: Evaristo Pujupat, GTANW

GTANW

Serikali ya Eneo Linalojiendesha la Taifa la Wampis (GTANW) inashughulikia eneo la Wampis katika maeneo ya Amazonas na Loreto, Kaskazini mwa Amazon.

Masasisho ya mradi kutoka GTANW

- Katika bonde la Morona, Taifa la Wampis, jamii tano (San Francisco de Chiwaza, Sanchez Cerro, Puerto Juan, Nueva Alegria na San Juan) zimehusika katika uwekaji na usimamizi wa kasa wa maji safi, kasa wa mto wenye madoadoa ya manjano (Podocnemis unifilis).) na kasa wa Arrau (Podocnemis expansa).
- Mnamo mwaka wa 2023, vifaranga 3,205 vya kasa wa mto wenye madoadoa ya manjano na vifaranga 75 vya kasa wa Arrau wametolewa katika sehemu tofauti za maji katika Bonde la Morona.
- Uhifadhi na urejeshaji wa kasa aina ya Arrau, spishi iliyoorodheshwa kuwa hatarini katika CITES II na iliyo hatarini kutoweka nchini Peru.
- Hesabu ya spishi Arapaima gigas "paiche" (mojawapo ya samaki wakubwa zaidi wa maji safi duniani) imefanywa katika ziwa la Shinguito oxbow, Jamii ya Puerto Juan, kwa kutumia mbinu ya Sensa na Buoys in Plots.
- Kutokana na hesabu ya paiche, watu 81 walirekodiwa katika ziwa la Shinguito oxbow, na jumla ya watu wazima 57 na vijana 24.
- Katika bonde la Santiago, wanufaika saba wa sehemu ya Pisciculture wamesaidiwa vifaa vya ukarabati wa mabwawa ya samaki na milioni 1 za watoto wa anchovies kila moja.
- Kwa sehemu ya upandaji miti katika bonde la Santiago, uchunguzi ulifanyika na taasisi tatu za elimu zimetambuliwa kwa ajili ya utekelezaji wa vitalu vya bayoanuwai.

CHIRAPAQ

CHIRAPAQ - Kituo cha Tamaduni za Asilia cha Peru hujihusisha na jamii katika maeneo ya Yanesha (Selva ya Kati) na maeneo ya Quechua (Ayacucho) na pia kupitia ushiriki wa ngazi ya kitaifa huko Lima.

Masasisho ya mradi kutoka kwa CHIRAPAQ

- Katika Ayacucho na Selva ya Kati, jamii za Quechua na Yanesha zimechora ramani za maeneo yao, kubainisha maliasili zao na kile kinachohatarisha, kama vile ukataji miti ovyo na mmomonyoko wa udongo.
- Kama suluhisho mbadala, wamelima spishi asilia katika vitalu vya jamii ambavyo vitapandwa mwaka wa 2024 ili kukamata maji ya mvua na kurejesha mimea na wanyama wa ndani.
- Ubadilishanaji na uhifadhi wa mbegu za asili zinazostahimili athari za mabadiliko ya tabianchi na zilizokuwa zikikaribia kutoweka ulikuzwa. Haya yanasimamiwa kupitia benki za jamii za mbegu kwa ushirikishwaji hai wa wanawake wa kiasili.
- Katika maeneo haya yote ya jamii, usafishaji wa mito na mifereji ya umwagiliaji unakuzwa kama mkakati wa familia za kiasili kupata maji yanayofaa kwa matumizi na umwagiliaji.

Watu wa Yanesha hukuza mboga katika bustani ya kibaolojia ya familia. Muungano wa Jumuiya ya Wenyeji La Selva, Wilaya ya Villa Rica, Mkoa wa Oxapampa, Mkoa wa Pasco, Peru. Picha: Luisenrrique Velarde,

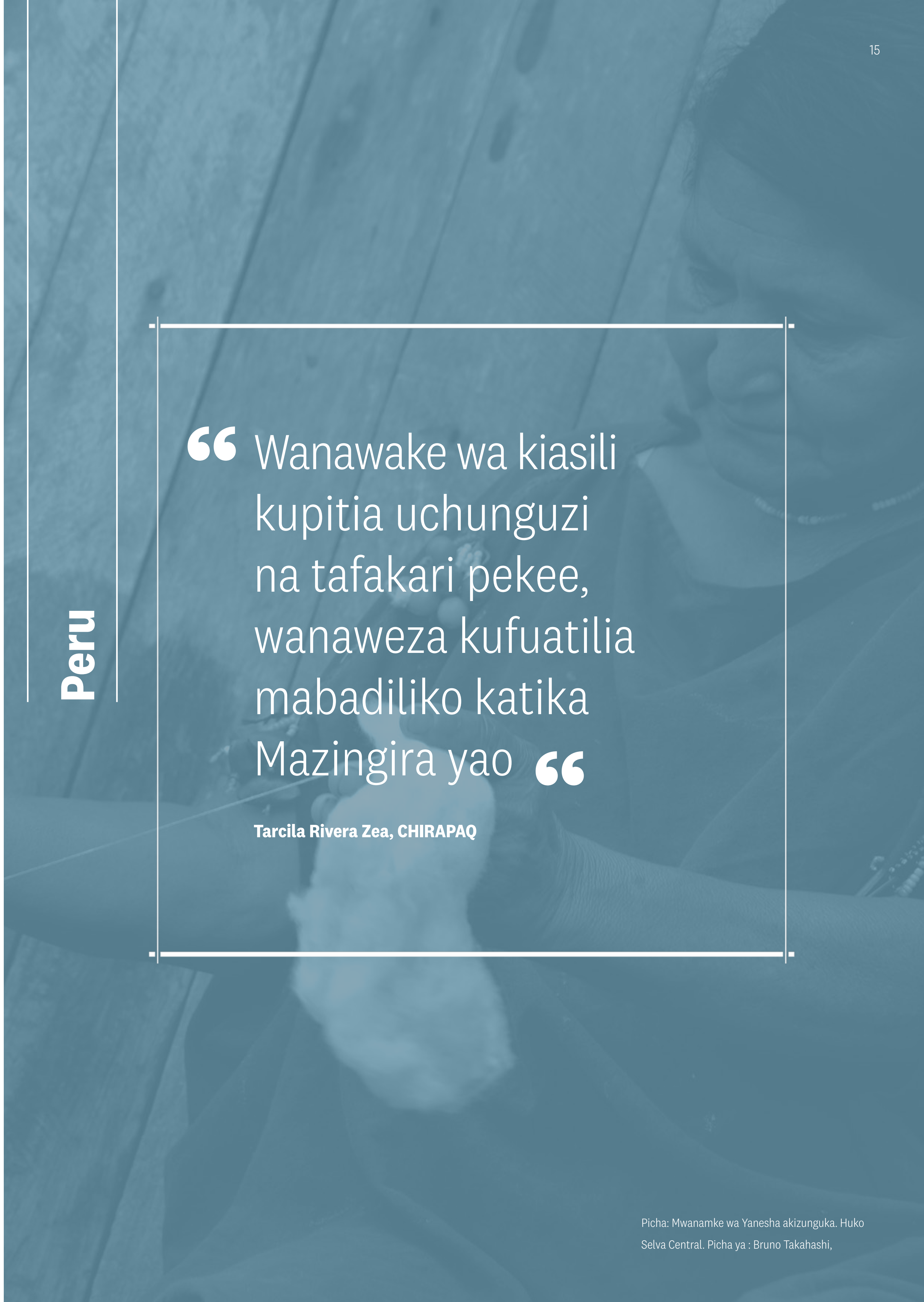

Peru

> “Wanawake wa kiasili kupitia uchunguzi na tafakari pekee, wanaweza kufuatilia mabadiliko katika Mazingira yao ”

Tarcila Rivera Zea, CHIRAPAQ

Picha: Mwanamke wa Yanesha akizunguka. Huko Selva Central. Picha ya : Bruno Takahashi,

Philippines

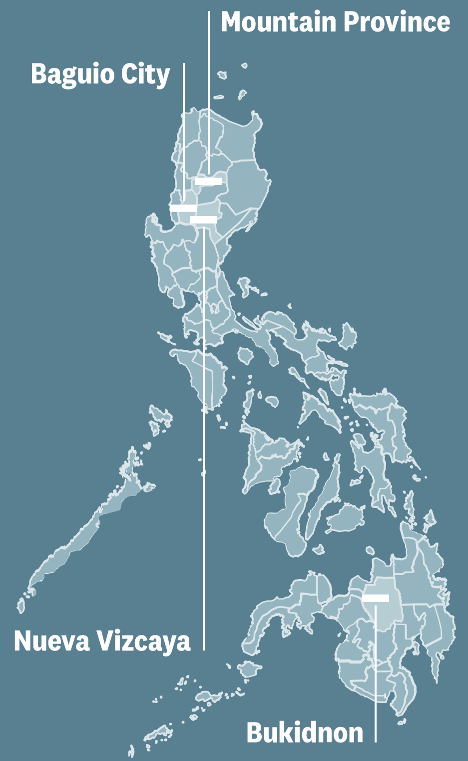

Maeneo Makini

Shughuli nchini Ufilipino zinalenga kujifunza kwa msingi wa jamii, usambazaji wa maarifa kati ya vizazi na ukuzaji wa elimu katika mikondo mitano muhimu ya kazi: mifumo ya chakula na Maisha jadi; afya na ustawi; uongozi wa vijana; sauti za kiasili katika sana ana fasihi; na ushiriki wa kitaifa na kimataifa na utetezi wa sera.

Mzee wa Ibaloy akicheza ngoma ya kitamaduni pamoja na wanajamii wa Ikalahan wakati wa sherehe za kitamaduni zilizofanyika Nueva Viscaya, Ufilipino.Hisani Ya Picha: Ella Carino, PIKP

Partners for Indigenous Knowledge Philippines (PIKP)

Partners for Indigenous Knowledge Philippines (PIKP) wanafanya kazi katika Jiji la Baguio na eneo la Cordillera, wakijikita katika usaidizi kamili wa mahusiano baina ya mifumo ya maarifa asilia na maadili na asili.

Sasisho za mradi kutoka PIKP

- Ilifanya shughuli za kujenga uwezo kulingana na maarifa asilia na uvumbuzi ambao ulijibu maswala ya jamii kuhusu uvamizi duni wa udongo na wadudu, pamoja na usindikaji wa vyakula hai vya wanyama.
- Iliandaa kongamano la viongozi na wawakilishi wa jamii asilia na serikali ya mtaa ili kuboresha uelewa wao wa utawala wa kimila. Hii ilisababisha kuonyesha nia ya kuendelea na majadiliano na kuhakikisha ushiriki wa wawakilishi wa kiasili katika mipango ya ndani.
- Uendelezaji unaoendelea wa mtandao wa Baguio-Benguet wa bustani za mijini ili kukuza ushirikishwaji wa njia endelevu za upandaji bustani zinazosisitiza maadili na desturi za kiasili. Ugawanaji wa mbegu wa aina nyingi za mbegu za urithi ulifanyika miongoni mwa mtandao kupitia shughuli mbalimbali za PIKP
- Iliandaa Kambi ya Vijana wa jamii asiliia na Bayoanuwai mwaka wa 2023, ambapo washiriki walishiriki mawazo na uzoefu kuhusu anuwai za kitamaduni na kibaolojia, masuala kuhusu kilimo na viwanda ambavyo vinapuuza Idhini ya Wenyeji Huru, Kabla na Bila Taarifa. Ushirikiano baina ya vizazi wa maarifa kutoka kwa wazee ni sehemu muhimu ya shughuli hizi zote.
- Ukusanyaji wa data ulianza katika eneo la madai ya ardhi ya mababu katika Jiji la Baguio kama sehemu ya mfumo wa ufuatiliaji na taarifa wa jamii (CBMIS) wa mradi.
- Kushiriki habari zinazofaa kwa maarifa na maadili asilia pia kumekuja kupitia machapisho na nyenzo mbili zitachapishwa hivi karibuni.
- Kushiriki katika mapitio ya sera ya kitaifa (Mkakati na Mpango wa Utekelezaji wa Bayoanuwai ya Ufilipino), kupitia mashauriano ya kikanda na serikali ya Ufilipino, mifumo ya mtandao ili kuhakikisha ushiriki thabiti wa IP katika mchakato na majadiliano ya mezani kati ya Watu wa Asili. Hoja zitakazotolewa kutokana na hatua hizi zitajadiliwa na serikali katika mashauriano ya kikanda na kitaifa

Thailand

Maeneo Makini

Kazi nchini Thailand inalenga katika kuzalisha miundo mbalimbali ya usimamizi endelevu wa bayoanuwai. Hii inatokana na mwingiliano wa nguvu kati ya maarifa ya jadi na mbinu bunifu za kilimo ikolojia.

Kikao cha mawazo juu ya usimamizi wa rasilimali katika jamii. Hisani ya Picha: Sunaree, PASD

Pga K'Nyau Association for Sustainable Development (PASD)

PASD inaratibu utekelezaji wa mradi katika jamii 7 za Karen (vikundi 25) katika Kitongoji cha Mae Suk, Wilaya ya Mae Chaem katika mkoa wa Chiang Mai, kaskazini mwa Thailand.

Sasisho za mradi kutoka PASD

- Kuwezesha mafunzo ya rangi asilia, kukusanya data ya bustani ya mitishamba huko Huai E Khang, na kutembelea kiwanda cha gesi ya biogesi katika Kijiji cha Nong Tao.
- Mafunzo kuhusu lugha ya Yawat katika Sazer-Mulae na Kitongoji cha Mae Hong Leng, Wilaya ya Mae Chaem
- Mafunzo ya uongozi katika maliasili na viumbe hai na kutembelea Jumba la Mawe la Lad Luang
- Upandaji miti katika Mae Satop na Kijiji cha Maening
- Uchoraji ramani wa Mfumo wa Taarifa za Kijiografia (GIS) unaofanywa na jamii, ikijumuisha uchunguzi wa matumizi ya ardhi wa pamoja na Shirika la Tambon Administration (TAO), na usaidizi wa upimaji wa matumizi ya ardhi kwa Kitongoji cha Mae Suek.
- Mafunzo ya mawasiliano, upigaji picha na usanifu wa vyombo vya habari katika Mkoa wa Sukhothai
- Msaada wa mifumo ya maji safi ya kunywa kwa matumizi katika Pa Aedu na Mae Satop.
- Miradi ya majaribio ya ufundi kwa vijana huko Mae Yot, Maening, Mae Satop, Pa Aedu
- Wanachama wa PASD walihudhuria mikutano ya kimataifa katika nchi sita, ikijumuisha mkutano wa IPBES nchini Ujerumani na maonyesho ya Japan Biodiversity Fund.

Mkutano wa Mradi wa Ban P Kalue. Hisani ya Picha: Sunari, PASD

Inter Mountain Peoples Education and Culture in Thailand (IMPECT)

IMPECT inaratibu utekelezaji wa mradi huo katika vijiji 15 katika vitongoji viwili vya wilaya ya Mae Suai katika mkoa wa Chiang Rai, kaskazini mwa Thailand, kukuza maarifa ya jadi kuhusu Usimamizi wa Maliasili (NRM) na kuimarisha mashirika na mitandao ya kijamii.

Masasisho ya mradi kutoka kwa IMPECT

- NJukwaa la kitaifa la mikataba ya kimataifa kuhusu bayoanuwai, mabadiliko ya tabia nchi na makabila na jamii za mitaa katika Bunge, lililoandaliwa na PASD, FPP na Indigenous Peoples Foundation (IPF). Majadiliano yalitaka maendeleo katika kupitishwa kwa sheria mpya juu ya haki za jamii asilia na kwa taratibu za kuhakikisha ushiriki kamili na wa ufanisi wa jamii asilia na jamii za wenyeji katika utekelezaji wa bayoanuwai na sera za mabadiliko ya hali ya hewa nchini Thailand.
- Wakilishi kutoka AIPP, PASD na IMPECT walihudhuria mashauriano ya kitaifa kuhusu Mkakati na Mpango Kazi wa 5 wa Kitaifa wa Bioanuwai (NBSAP) nchini Thailand, licha ya kwamba hawakualikwa. Sasa wamehakikishiwa ushiriki katika hatua zinazofuata za mchakato huo.
- Warsha na jamii ya Akha katika Mae Tam ambayo ilichunguza ukusanyaji wa data ambao ungeelezea vyema maeneo muhimu ya maarifa ya kimapokeo ya ikolojia (TEK) ili kusaidia mikakati ya jamiii, utetezi na malengo ya ndani.

Kutumia Ramani kushughulikia suala la Kupanua Maeneo ya Kilimo, Thailand. Hisani ya Picha: IMPECT

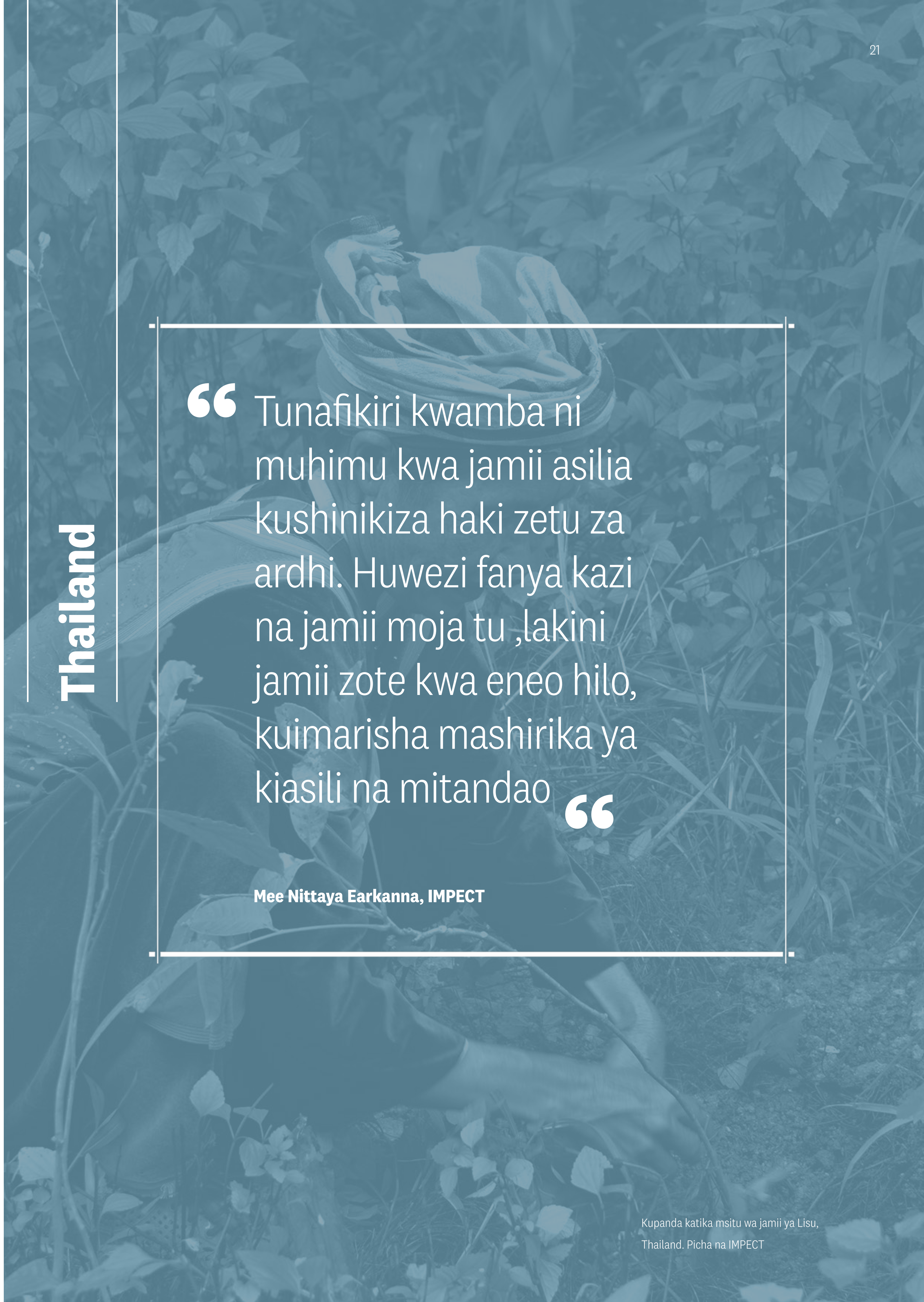

Thailand

> “Tunafikiri kwamba ni muhimu kwa jamii asilia kushinikiza haki zetu za ardhi. Huwezi fanya kazi na jamii moja tu ,lakini jamii zote kwa eneo hilo, kuimarisha mashirika ya kiasili na mitandao”

Mee Nittaya Earkanna, IMPECT

Kupanda katika msitu wa jamii ya Lisu, Thailand. Picha na IMPECT

Washirika wa Kimataifa

Mradi wa Transformative Pathways huleta pamoja seti ya kipekee ya washirika shirikishi wa kimataifa. Wanasaidia, kusaidia na kupanua kazi inayofanywa katika ngazi ya kitaifa na kuhakikisha athari ya kimataifa ya mradi na uhamishaji wa maarifa.

Kufanya kazi na washirika hawa kunaupa mradi ufikiaji wa mitandao muhimu ya kimataifa, ambayo kupitia kwayo mipango yenye mafanikio inaweza kuongezwa kwa kiasi kikubwa. Kwa vile mradi huu umeundwa kwa uangalifu ili kukamilisha na kushirikiana na mitandao mipana, tunatarajia athari kutoka kwa shughuli za mradi kuenea zaidi ya muda wa mradi na nchi zinazohusika.

Stephanie Brittain wa ICCS akichunguza bayoanuwai ya Mt. Elgon, Kenya. Novemba 2023. Hisani ya Picha CIPDP.

University of Oxford's Interdisciplinary Centre for Conservation Science (ICCS)

ICCS hutoa usaidizi wa moja kwa moja katika kupanga, kutekeleza na kufuatilia mikakati ya uhifadhi, na kusaidia jamii katika kutengeneza viashirio sahihi vya bioanuwai za mahali hapo. Wakifanya kazi moja kwa moja na washirika wa ndani na wa kitaifa, pia wanaunga mkono kuripoti matokeo, na kufanya kazi na watendaji wa uhifadhi ili kuangazia uwezo wa mipango ya uhifadhi inayoongozwa na jamii.

- Ushirika wa Bayoanuwai: ICCS Ilikaribisha Phoebe na Elijah kutoka CIPDP kama Washirika wa Bayoanuwai huko Oxford kwa muda wa miezi 3: kubadilishana maarifa ili kuanza kupanga ufuatiliaji wa kijamii, kuchora na kujenga mtandao wa mawasiliano kote Oxford.

- Usaidizi wa ufuatiliaji wa bayoanuwai: Iliwezesha warsha mbili na warsha mbili za kijamii nchini Kenya na CIPDP na nchini Thailand pamoja na IMPECT na PASD juu ya ufuatiliaji wa bayoanuwai wa kijamii na uchoraji wa ramani, ili kutambua motisha na vipaumbele vya ufuatiliaji, kuhakikisha idhini pana ya jamii na majaribio njia zinazowezekana za ufuatiliaji.

- Uhamasishaji: walihudhuria Kongamano la Kimataifa la Uhifadhi wa Biolojia (ICCB) mjini Kigali. Imewasilishwa kwenye mradi wa Transformative Pathways na inafanya kazi na CIPDP hadi sasa kwa zaidi ya watafiti na watendaji 80 wa uhifadhi.

- Machapisho: ICCS na FPP zilichapisha toleo maalum la Uhifadhi na Haki za Kibinadamu la Oryx mnamo Mei 2023. Tunakamilisha hati mbili za mwongozo kuhusu ufuatiliaji wa kijamii wa bayoanuwai na matumizi endelevu. Tumewasilisha karatasi mbili za kitaaluma zinazohusiana na uhifadhi na haki za binadamu: moja kuhusu ushiriki katika uhifadhi na nyingine kuhusu masharti wezeshi ya matokeo chanya ya uhifadhi katika ardhi za IP&LC.

- Usimamizi na ufundishaji: Kusimamia mwanafunzi wa ndanii anayefanya mapitio ya fasihi ya masimulizi ya kawaida yanayozunguka Ogiek na uhifadhi ili kusaidia kufifisha hadithi potofu na dhana potofu (hivi karibuni ataanza tena baada ya kusitisha kazi yake). Mihadhara inayoendelea ya wanafunzi wa shahada ya kwanza na MSc katika Oxford juu ya uhifadhi, haki za binadamu na ushiriki, kuunganisha katika mradi wa Transformative Pathways kama kifani kifani.

Asia Indigenous Peoples Pact (AIPP)

Kwa kutumia mitandao yao iliyoanzishwa ya kubadilishana ujuzi, AIPP inakuza na kusaidia ujifunzaji wa kikanda na kujenga uwezo katika Asia, ikifanya kazi kama kitovu cha kikanda cha washirika wa Asia katika mradi na kusaidia matokeo ya mradi kushirikiwa kwa upana zaidi katika eneo hilo. AIPP pia inaunga mkono ushiriki wa kimataifa katika Michakato ya Jukwaa la Kudumu la Umoja wa Mataifa la Masuala ya Wenyeji (UNPFII), Mkataba wa Anuwai ya Kibiolojia (CBD) na Jukwaa la Sera ya Kiserikali kuhusu Bayoanuwai na Huduma za Mfumo wa Ikolojia (IPBES).

- Iliendesha kitovu cha kujifunzia cha kikanda kwa jamii asilia, Wanawake asilia, Vijana asilia, na Wenyeji Wenye Ulemavu kupitia shirika la mkutano wa kila mwaka unaoangazia bayoanuwai, mabadiliko ya tabianchi, na haki za jamii asilia

- Kukuza na kuimarisha uwezo wa jamii asilia, Wanawake wa Asili, Vijana wa asilii, na Wenyeji Wenye Ulemavu ili kushiriki kikamilifu katika Mkataba wa Umoja wa Mataifa wa Mabadiliko ya Tabianchi (UNFCCC) na Mkataba wa Bayoanuwai (CBD)

- Iliimarisha sera ya pamoja inayoulizwa na jamii asilia kuhusu bayoanuwai, mabadiliko ya tabia nchi, na uchafuzi wa mazingira kupitia azimio kama vile Azimio la E-Sak Ka Ou.

- Kuwezesha usaidizi na kukuza mshikamano kwa ushiriki wa kimataifa wa jamii asilia katika CBD kupitia Jukwaa la Kimataifa la Wenyeji juu ya Bayoanuwai (IIFB)

- Ilifuatilia ushiriki wa jamii asilia katika kusahihisha, kutekeleza, na kuripoti Mikakati na Mipango ya Utekelezaji ya Kitaifa ya Bayoanuwai (NBSAPs) na Michango Iliyoamuliwa Kitaifa (NDCs)

- Ilishiriki uzoefu wa kikanda na mitazamo ya jamii asilia wa KiAsia katika CBD na UNFCCC kupitia matukio ya kando.

Picha ya pamoja ya washiriki wa Mkutano wa Krabi. Washiriki wa Kongamano walipitisha Azimio la E-Sak Ka Ou. Oktoba 2023. Hisani ya Picha : AIPP

UN Environment Programme World Conservation Monitoring Centre (UNEP-WCMC)

Kuleta utaalamu wao wa viashirio vya bayoanuwai katika mradi huo, UNEP-WCMC inaunga mkono maendeleo ya kitaifa ya viashirio ambavyo ni sehemu ya Mfumo wa Kimataifa wa Bayoanuwai wa Kunming-Montreal. Pia wanahakikisha mashirikiano na Ushirikiano wa Viashiria vya Bayoanuwai (BIP), mpango wa kimataifa ambao unakuza maendeleo na utoaji wa viashirio vya bayoanuwai.

- Iliunga mkono uundaji na matumizi ya viashirio vinavyohusika ili kuthibitisha jukumu ambalo jamii asilia na jamii za wenyeji wanatimiza katika utekelezaji wa Mfumo wa Bayoanuwai wa Kimataifa wa Kunming-Montreal kuhusiana na uhifadhi na matumizi endelevu ya bayoanuwai.

- Ilitayarisha mbinu ya kiashirio ili kupima ushiriki wa jamii asilia na jamii za wenyeji katika kufanya maamuzi yanayohusiana na uhifadhi. Mbinu hii ya kiashirio inajaribu kushughulikia pengo la sasa la viashiria vya kimataifa ili kufuatilia maendeleo kuelekea Lengo la 22 la Mfumo wa Kimataifa wa Bayoanuwai wa Kunming-Montreal.

- Ilihakikisha upatanishi na kazi inayoongozwa na vikundi muhimu vinavyofanya kazi chini ya Mkataba wa Anuwai ya Kibiolojia, kama Ad Hoc Technical Expert Group on Indicators, and the Ad Hoc Open-ended Intersessional Working Group kuhusu Kifungu cha 8(j) na masharti yanayohusiana nayo Mkataba wa Anuwai ya Kibiolojia.

- Chaguo zilizochunguzwa ili kuhakikisha upatanishi na moduli ya bayoanuwai ya Indigenous Navigator

- Fursa zilizotambuliwa za kushirikiana na Ushirikiano wa Viashiria vya Bayoanuwai, mpango wa kimataifa ambao unasaidia maendeleo na matumizi ya viashiria vya bayoanuwai vya kitaifa na kimataifa tangu 2007, na ambao sekretarieti yake iko katika UNEP-WCMC

Viongozi wa jamii asilia huko Geneva kabla ya warsha kuhusu Indigenous Navigator, Novemba 2023.
Hisani ya Picha: Katherine Despot-Belmonte, UNEP-WCMC

LifeMosaic

LifeMosaic hufanya kazi na washirika katika mradi wote ili kutoa mafunzo ya jamii na video za utetezi wa sera ili kusaidia ujenzi wa uwezo, kusaidia kukuza michango ya IP na LCs kwa matumizi na uhifadhi wa bayoanuwai. Pia hutoa warsha kwa washirika wote wa mradi kupanga na kuandaa usambazaji kwa matokeo ya juu zaidi

- Ilifanya kazi na washirika wa Transformative Pathways na watengenezaji filamu wa ndani na wa kiasili kutafsiri na kuipa jina filamu ya *Facing Extinction, Defending Life* katika Kiingereza, Kiswahili, Kiindonesia, Kihispania, Kireno, Kimaa (Kimaasai), Ilocano na Kithai.
    - *Facing Extinction, Defending Life* ni filamu ya jamii asilia ambayo inaangazia sababu na athari za mabadiliko ya tabianchi, upotevu wa uanuwai wa kibaolojia na kitamaduni ulimwenguni, kushiriki sayansi na ukweli wa hivi punde na vile vile kuchora mitazamo na uzoefu wa jamii asilia. Video hii inalenga kusaidia kuhusisha uharaka wa juhudi za pamoja za kimataifa kutetea Mama Dunia, kwa maamuzi ambayo watu asilia wanachukua katika maeneo yao katika suala la kutunza, kuendeleza na kukuza tamaduni na wilaya zao tofauti na zinazostahimili.
- Kusambazwa kwa *Facing Extinction, Defending Life* kwa mamia ya IPs na mashirika ya LCs, jamii na viongozi, ikiwa ni pamoja na, lakini sio tu kwa washirika wa Transformative Pathways na mitandao yao.
- Ilitayarisha filamu kuhusu Ramani na Ufuatiliaji: Kufanya kazi na washirika wa Transformative Pathways na watengenezaji filamu wa ndani na wa kiasili ili kutengeneza filamu ya utangulizi kuhusu uchoraji na ufuatiliaji shirikishi wa bayooanuwai, iliyoundwa ili kuongeza ufahamu wa jamii kuhusu historia na muktadha wa sasa wa uchoraji ramani na ufuatiliaji, na vile vile kushiriki habari muhimu juu ya jinsi ya kuweka ramani na kufuatilia kwa vitendo.
- Ilipangwa na kushauriana kuhusu filamu mbili zijazo kuhusu 'Utawala Unaojitegemea' na 'Utawala wa Chakula.'
- Ilisaidia washirika wa Transformative Pathways na mitandao yao mipana kwa ushauri wa kutengeneza video /mikutano ya sauti

Wanafunzi wakipata mafunzo kutoka kwa mafunzo yao ya uongozi, moja kati ya 5 yaliyoendeshwa kwa mwaka moja na LifeMosaic kwa Shule ya Uongozi ya Shawi nchini Peru. Hisani ya Picha: Mikey Watts, LifeMosaic

Forest Peoples Programme

Jukumu la FPP ni kutoa usimamizi wa mradi na mwongozo wa kimkakati kwa shughuli zote zinazoendeshwa na muungano na kujihusisha katika utetezi wa sera za kimataifa ili kuhakikisha viungo vya ndani hadi kimataifa vinaundwa na kudumishwa. Hii ni pamoja na kutoa usaidizi wa vifaa na usimamizi na uambatanisho wa mada kwa mitiririko yote ya kazi

Shirika hili linatoa usaidizi wa kiufundi na kitaalam kwa ushiriki wa watu asilia katika ufuatiliaji na michakato ya kuripoti ya Mkataba wa Anuwai ya Biolojia (CBD), kwa kushirikiana na Jukwaa la Sera ya Sayansi ya Kiserikali kuhusu Huduma za Bayoanuwai na Mfumo wa Ikolojia (IPBES) na kazi ya sera ya kimataifa ya uhifadhi na Kimataifa, Umoja wa Uhifadhi wa Mazingira (IUCN).

- Kutoa uangalizi wa kifedha na kiutawala katika nyanja zote za usimamizi wa ruzuku.
- Ilizindua [Transformative Pathways project website] kwa ushirikiano na mtandao wa mawasiliano wa muungano.
- Ilichapisha matoleo matatu ya kwanza ya Jarida la mradi, katika lugha zote za mradi, na washirika wanaoungwa mkono na kujenga uwezo na kupata mwonekano wa juu zaidi wa shughuli zao na bidhaa za mawasiliano.
- Iliongoza katika kuendeleza utafiti wa msingi wa mradi na jamii na washirika katika nchi zote za mradi. Imeunda miongozo ya Ufuatiliaji, Tathmini na Kujifunza kwa muungano.
- Ilitoa usaidizi wa kiufundi na wa kimantiki kwa washirika wa Transformative Pathways waliohudhuria mikutano ya CBD mwaka wa 2023, kama vile WG8j-12 na SBSTTA-25, na kuwezesha ushiriki wao katika matukio ya kando yanayohusiana na viashiria kwenye mikutano hii ili kuonyesha kazi zao.
- Maoni ya kiufundi katika michakato inayoendelea inayohusishwa na CBD ilijumuisha wafanyikazi wawili wa FPP waliochaguliwa kuwa wachangiaji wataalam katika uundaji wa mfumo wa ufuatiliaji wa CBD utakaopitishwa katika Mkutano wa 16 wa Vyama vya CBD mnamo 2024, na wafanyikazi wa FPP waliochaguliwa kutoa michango ya haki za binadamu katika uundaji wa mipango ya uhifadhi chini ya Mfumo mpya wa Global Biodiversity wa CBD. FPP ilihudhuria na kutoa usaidizi kwa washirika kuhudhuria Mjadala wa IPBES, na mfanyakazi kutoka FPP akawa mwandishi mtaalamu wa Tathmini iliyofuata ya IPBES (juu ya biashara na bayoanuwai, inayokuja mwaka wa 2025).

Wafanyakazi wa FPP wanatembelea washirika wa CHIRAPAQ huko Ayacucho. Picha ya : Angela Paola Mera Mejía, FPP

Athari ya kuzidisha

Uundaji wa maarifa, usimamizi na ugawanaji ni nguzo kuu ya mradi huu. Mradi unalenga kufanya kazi na washirika kuwezesha usaidizi wa jamii kwa jamii, katika ngazi ya kikanda na kati ya mikoa. Hii inafanyika kupitia kituo cha mafunzo cha kikanda barani Asia kinachosimamiwa na AIPP na mikutano muhimu ya kimataifa ambayo huwaleta washirika pamoja kwa ajili ya kubadilishana maarifa na kuwasilisha matokeo na mafanikio yaliyoandikwa ya uhifadhi wa ndani na mipango ya matumizi endelevu.

Kwa kufanya kazi kwa karibu na washirika, mradi pia unajihusisha na mitandao mipana ya kimataifa na kikanda, ikijumuisha:

- Jukwaa la Kimataifa la jamii asiliai kuhusu Bayoanuwai (IIFB)
- Muungano wa ICCA na Mpango wa Usaidizi wa Kimataifa wa ICCA
- Kikundi Kazi cha Haki za Binadamu na Bayoanuwai na Muungano wa CBD
- Jukwaa la Kimataifa la jamii asilia kuhusu Bayoanuwai na Huduma za Mfumo ikolojia (IIFBES)
- Vituo vya Tofauti kwenye Maarifa Asilia na Mitaa (CoD-ILK)

Hii inaruhusu kushiriki habari kwa ajili ya kusaidia masuluhisho ya ndani na mbinu za kushirikisha serikali za kitaifa katika kuripoti na ufuatiliaji wa michango ya jamii Asilia na Jamii za wenyeji '(IPs na LCs) kwa bayoanuwai.

Athari za shughuli za mradi zinatarajiwa kuendelea zaidi ya muda wa mradi

“Kilimo cha mzunguko kinategemea sana maarifa ya jadi, falsafa na kiroho phy and spirituality.”

Dr. Prasert Trakansuphakok, PASD

Nyumba ya kukausha, Picha ya Sunaree, PASD

Matokeo

Mradi unalenga kufikia utambuzi, msaada na kuongeza uhifadhi wa bayoanuwai na matumizi endelevu ya jamii asilia na jamii za mitaa kwa:

- Kuimarisha usimamizi wa ardhi na rasilimali katika ngazi ya wilaya;
- kuboresha hali zinazowezesha kutambua maarifa asilia katika ngazi ya kitaifa;
- kuanzisha au kuimarisha ushirikiano kwa ajili ya kushiriki katika upangaji na ufuatiliaji wa bayoanuwai katika ngazi ya ndani, kitaifa na kimataifa, ikijumuisha michakato ya CBD.

Utafiti wa ramani ya GPS, Thailand. Hisani ya Picha: IMPECT

“GTANW inataka kudumisha uwezo wa bayoanuwai na mifumo ikolojia muhimu kupitia uboreshaji ya mfumo wa utawala wa kijamii na kieneo .”

Mwanajamii wa GTANW

Wanawake wakiwa kazini huko Alto Santiago, Peru. Picha ya Evaristo Pujupat, GTANW

Kwa kufanya kazi na washirika wa kitaifa na washirika wa kimataifa, mradi huu unachochea ushawishi katika nafasi za sera za kimataifa. Inalenga ufuatiliaji na utoaji taarifa ndani ya CBD na kuripoti na uchanganuzi ndani ya IPBES haswa kupachika michango ya IPs na LCs ndani ya michakato hii.

Wanawake wa Ogiek hujishughulisha na utengenezaji wa vikapu. Vikapu vya mianzi hubadilisha matumizi ya vifaa vya plastiki huko Chepkitale. Picha Ya: Dickence, CIPDP

Transformative Pathways